

PERSBERICHT

Utrecht, 18 december 2025

Gezondheidszorg als politieke lakmoesproef

Zorginnovatie vindt al lang plaats op de werkvloer, niet in regeerakkoorden

Terwijl een nieuw regeerakkoord in de maak is, vinden echte innovaties in de zorg al lang plaats. De politiek zou daar een ondersteunende rol in moeten nemen en afstappen van haar eigen 'rationele beleidsmythes' en verkeerde financiële prikkels.

Dr. Steven P.M. de Waal, voorzitter van Public SPACE Foundation, ging op New Business Radio in gesprek met Ron Lemmens over de Nederlandse zorg die op een kantelpunt staat. Over het maatschappelijk leiderschap dat al jaren het verschil maakt in de zorg gaat zijn laatste boek 'Het zal mijn zorg zijn; 7 routes naar een gezond zorgstelsel'.

Loondienst de verkeerde oplossing voor verkeerde financiële prikkels

Een van de meest actuele kritiekpunten van De Waal betreft het voornemen in het conceptregeerakkoord om nieuwe medisch specialisten verplicht in loondienst te nemen.

De Waal: "De analyse dat ondernemerschap leidt tot te veel volume is correct. Maar de oplossing ligt niet in het verplicht in loondienst nemen van specialisten, maar in het fundamenteel aanpakken van het verkeerde financieringssysteem dat 'verrichtingen' beloont en van de verkeerde structuur van ziekenhuizen. De politiek moet minder sturen met papieren convenanten en akkoorden en meer faciliteren wat al gebeurt: maatschappelijk ondernemerschap en leiderschap op de werkvloer."

De Waal pleit voor sturen op toegevoegde gezondheidswaarde in plaats van zorgvolume. Geef zorgprofessionals meer vertrouwen en ruimte om te bespreken of verrichtingen voor een patiënt wel nodig zijn.

Preventie: faciliteren van actief burgerschap

De Waal stelt dat de overheid preventie moet faciliteren, maar niet moet dicteren vanuit betuttelende beleidsnota's. Gezondheid is een doel van iedereen en ontstaat vanuit maatschappelijke betrokkenheid. De hausse aan fitnesscentra is er niet gekomen door beleidsnota's, maar omdat velen inzien dat hun fitheid en gezondheid belangrijk zijn en daaraan willen werken. Hierin zit de kracht van actief burgerschap en maatschappelijk ondernemerschap, de missie van Public SPACE Foundation.

De overheid moet zich wel richten op collectieve vraagstukken zoals: geen snackbars bij scholen, zoet en vet eten meer belasten, milieumaatregelen voor bedreigde buurten, parken voor wandelen en informeel sporten, toezicht op gezond werk.

De 7 routes naar een gezond zorgstelsel

Volgens De Waal is overduidelijk te zien dat vernieuwing in de zorg al lang plaatsvindt op de werkvloer, door maatschappelijk leiderschap en praktische wijsheid van zorgprofessionals, door patiënteninvloed en door technologische toepassingen door professionals in de zorg zelf. Zijn boek bevat vele voorbeelden daarvan, met de leiders

die dit realiseren. De politiek zou veel bescheidener en meer ondersteunend moeten zijn, dan nu vaak de houding is.

De door De Waal beschreven routes zijn een kapstok en richtingwijzer voor deze (potentiële) leiders en zijn gebaseerd op wat hij al meer dan 10 jaar internationaal in de hele Westerse zorg langs hoort komen. Zijn boek schetst zeven routes, waaronder:

- Stimuleren van maatschappelijk en moedig leiderschap.
- Financieren van toegevoegde gezondheidswaarde.
- Ontwikkelen van zorgplatforms en patiënteninvloed.
- Realiseren van zorg in de woonomgeving met eigen regie van patiënt en buurten

Conclusie: weg met de beleidsmythe

De Waal roept de politiek op om af te stappen van de "rationele beleidsmythe" dat convenanten en papier toekomstige stelsels kunnen definiëren en zorginnovatie sturen. "De toekomst is aan betrokken zorgprofessionals, civil leaders, burgermedezeggenschap en -eigendom, zorgplatforms en lokaal maatwerk. De overheid moet misschien vooral leren op zijn handen te zitten en kritisch te kijken naar bestaande incentives en prikkels die dit goede leiderschap juist proberen tegen te houden, in te snoeren en zelfs te bestraffen!"

Noot voor de redactie

Voor informatie of interviewverzoeken kunt u contact opnemen met:

Public SPACE Foundation: Marijke Dinnissen, secretariaat@publicspace.nl, 030 - 231 22 82. www.publicspace.nl en www.publicspace.eu

Meer informatie:

- Blog van Steven de Waal over het interview op New Business Radio:
<https://publicspace.nl/hoe-de-zorg-aangetast-wordt-aan-de-hand-van-het-regeerakkoord-interview/>
- Beluister het interview via de website van NBR:
<https://newbusinessradio.nl/artikel/4075/hoe-de-zorg-aangetast-wordt-aan-de-hand-van-het-regeerakkoord>
- Over het boek 'Het zal mijn zorg zijn; 7 routes naar een gezond zorgstelsel', De Waal, 2023: <https://publicspace.nl/het-zal-mijn-zorg-zijn-7-routes-naar-een-gezond-zorgstelsel/>
De 7 routes zijn:
 1. Stimuleren van maatschappelijk leiderschap
 2. Bevorderen van gezondheid
 3. Financieren van toegevoegde gezondheidswaarde
 4. Organiseren vanuit praktische wijsheid van zorgprofessionals
 5. Ontwikkelen van zorgplatforms en patiënten invloed en -organisaties
 6. Realiseren van zorg in de woonomgeving met eigen regie van patiënt en buurten
 7. Stimuleren van moedig leiderschap
- Voorbeelden van maatschappelijk leiders in het boek: Jos de Blok (Buurtzorg), Igor Tulevski (Hartwacht), Dianda Veldman (Keuzehulp.nl), Jan Smelik (Austerlitz zorgt!),

Jamie Oliver (eten op school), Bas Bloem (ParkinsonNet), Peter Prak (De Knarrenhof) en Dominee Visser (opvang dak- en thuislozen in Paulus Kerk Rotterdam)

Relevante achtergrond Steven de Waal bij de besproken onderwerpen:

- Lid van European Health Management Association (EHMA)
- Deelname aan en schrijver manifest van het Break Out Team van Jan Rotmans.
- Negatieve advisering indertijd aan de stuurgroep over het Diagnose Behandel Combinatie of DBC-systeem.
- Het Heroverwegingsonderzoek in 1989 over de thuiszorg, waarin het model van Buurtzorg is voorspeld en als beste en meest efficiënte aangeraden. Zie: <https://publicspace.nl/van-samenwerken-naar-samengaan-rapport-heroverwegingswerkgroep-1989/>

Trefwoorden: kabinetsformatie, regeerakkoord, gezondheidszorg, zorgstelsel, zorginnovatie

Dr. Steven P.M. de Waal is oprichter en drijvende kracht achter Public SPACE Foundation, een onafhankelijk denkn netwerk ter bevordering van actief burgerschap en maatschappelijk ondernemerschap. Hij promoveerde op maatschappelijk leiderschap en schreef o.a. de boeken 'Burgerkracht met Burgermacht' (Boom, 2015), 'Civil Leadership as the Future of Leadership' (Amazon, 2018, met o.a. een analyse van de moderne '*disruptive power of citizens*') en 'Het zal mijn zorg zijn; 7 routes naar een gezond zorgstelsel' (2023).

Publicspacefoundation.
Strategies for Public And Civil Entrepreneurs

